

Christ-eyfriger Seelen-Wecker/ Oder Lehrreiche Predigen

...

... Tomus Divinus und fürnehmlich das Evcharistiale, Das ist: Lehrreiche Predigen Auff verschiedene hohe Fest deß Drey Einigen Gottes/ und Jesu Christi unsers Herrn ...

Barcia y Zambrana, José de

Augsburg, 1720

Dissertatiuncula Interpretis Ad Lectorem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76523](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76523)

PROLOGUS AUTHORIS.

velit prædicatorem fuisse. Equidem ex re fuit, me quoque habere nonneminem, à quo expergerem: atque hunc in finem eam potissimum scripti sapientis consilium secutus, qui monet unumquemque, aquam de propria cisterna bibere debere. *Prov. 5. Bibe aquam de cisterna tua.* Estque hoc interprete Divo Gregorio in Prædicatores dictum; si nempe bibunt, & proficiunt ex illis ipsis argumentis, & sententiis, quas pro aliorum eruditione colligunt. *Aquam Prædicator,* inquit Sanctissimus Doctor, *de cisterna sua bibit, cum ad cor suum rediens potius audit, quod dicit.* Cum enim magna, & vehemens admodum sit ex ipsa natura propriæ eminentiæ, & gloriæ appetitus, ideo optimum consilium est, si quis à latere semper habeat unum aliquem, qui ingestâ Sanctorum doctrinâ, & utriusque, melioris, ac horridioris sortis exemplis coërceat pruritus. Denique post sermones de Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento invenies plantas numerò sexaginta formandis aliis de Augustissimo hoc Mysterio Sermonibus destinatas unâ cum *remissionibus* ad eos libros, ubi plurimas id genus reperire est. Quod quidem tibi commodum erit, & adjumentum; & simul methodus illa, ac ordo, quem antiquiores Sacræ prædicationis Magistri tenuerunt, faciliè retineri poterit. Postremò vehementer te rogo, huic bonæ voluntati meæ vicem habeas fusa ad DEUM prece, ut mihi Sanctum Spiritum suum elargiri dignetur ad promovendam majorem suam gloriam. Valere autem te jubeo verbis S. Bernardi. *Siquid forte à me audisti,* scribit ille, *quod possit prodesse tibi, gratias DEO age, in cujus manu sunt, & nos, & sermones nostri.* Vale.

Prov. 5.
Greg. 3. P.
Palt. cap.
25.

Bern. Epist.
87. post
initium,

*Omnia Scripta, & Scribenda sub correctione Sanctæ
Romanæ Ecclesiæ.*

DISSERTATIUNCULA INTERPRETIS AD LECTOREM.

Ultimus in Bibliothecam tibi venit Barziæ tomus, germane Lector; veniique Germanus, non Hispanus. Sed unde, inquis, Germanus hic mihi venit Hispanus? Haud adeo procul, nec è civitate, sed de pago, & rure. Vis, Symbolo tibi rem dicam: Pingge, vel vide apud Boschium *fontes in urbe*, cum lemmate: *Quod bibimus, de rure venit.* At tu natum torques, & rus nauseas. Apage mihi hunc librum, ais, rus olet. *Plus sanè placeat, Domina qui natus in urbe est.*

Miror, quòd agrestis musca in pretiosum hoc unguentum involet. Ego verò obtestor te, & vehementer rogo, si peccatum est, meum est; parce. Fateamur de rure venimus. Et Reverendissimus author quidem ipse quoque manifestè ruricolam se fatetur; dicit enim se *venientem de villa*: de domo campestri. *He venido*, verba illius sunt, *de aquella bien fundada CASA DE CAMPO de el sagrado Monte de Granada.* Nulla paritas, & consequentia, respondes. De paritate concedo; optima verò consequentia; nam nihil naturalius, quàm ibi dari & umbram, ubi solis radij. Apertè dicam, quòd dicere volebam. Illustrissimus Barzia maximam partem in Interpretes Provinciales incidit. In nostro certè Capitulo rustri, quòd in Superiori Bavaria Schvvabhusianum dicitur, & à Lyco flumine excurrit utque ad Ambræ lacum, in cujus ripa residet Venerabile caput nostrum (DEUS opt: Max. diutissimè incolume servet) tres sunt sacri curiones (& ego quidem minimus eorum) quibus data est *Interpretatio Sermonum* Barzianorum. Duorum laborem jam legisti in Quadragesimali anno proximo idioma Germanico in lucem edito: versionem verò duorum latinam proximè leges; & tum dices, puto, rus, & litteras non adeò Vatinianâ inimicitia inter se disidere; immò ut ille dixit, *conspicue esse.* Sed hæc de rure levior objectio; non enim unde, sed quid veniat curandum. *Nec de herbis*, inquit Petrus Cellensis, *queritur, in qua terra, vel cujus hortulani curâ, & culturâ adoleverint, dummodo vim habeant sanativam.* Venit tibi itaque Barziæ tomus *Divinus, & Eucharisticus* sermone Teutonico expositus, uno ab hinc anno, & aliquot mensibus promissus. *Vellus aureum* tunc compellavi, & Jasonem promisi; optaveram siquidem operi tam arduo transferendo habilis ingenium. Quoniam verò rebûs ita ferentibus ego, non quidem Jason, sed nihilominus argonauta, id est, tardus, & piger nauta (ut Bilbilitanus Jocatur) adhibitus fui, ideo in versione hac mea non aurum, sed lignum promitto, offeròque: & vel maximè mihi apto, quòd author in suo

prologo

Bosch in
art. symb.
class. 3. n.
87.
Martial. li.
3. Epig. 1.
Barz. hic
serm. 5. n. 2.
Columel.
apud Just.
Lipsi. p. 2.
cent. 1.
epist. 8.
Petr. firmi-
an. in Præf.
ad Gygem.
Petr. Cel-
lenf. apud
Joa. Brom-
gard. in
Prolog. ad
Alphabeth.
Concion.
Martial.
lib. 3. Epigr.
de pigeris
nautis.

Dissertatiuncula Interpretis ad Lectorem.

prologo ex Ruperto, quasi propriè in me dictum adduxit; ego quippe verissimè *opera mea* (Si tamen quomodocunque mea) sic *asumo*, vel *asumari cupio tanquam ligna*. Scito bone lector, pagum meum (æthiopalbensia nominamus) Augustæ Vindellicorum nobilissimæ urbis admodum notum, penèque inclutum esse à lignis, ita, ut ex re sua cum poëta dicere possit.

Barz. hic
supra in suo
Prolog.

Et quantum trunci, tantum mea nomina crescunt.

Crescite, & in titulos surgite ligna meos.

Ovid. he-
roid. Epist.
s. v. 22.

Quæ ligna cum sagina sint, oppidòque solida acapna, & productioris etiam sectionis præ cæteris æstimantur, atque emuntur. Quare ego quoque *opera mea sic asumari cupio tanquam ligna mea præsertim illa Æthiopalbensia*. Tum verò felicissimus dicar *Xylurgus*, si in lectoris, auditorisque animo, divini amoris flamma interveniente, hac mea qualicumque, ut ita dicam *Xylotomiâ* copiosius exarsit; Hoc siquidem capitale votum est, cætera parerga sunt: dicòque tibi candidè, bone lector **LIGNUM** veni mittere, & quid volo nisi ut accendatur? Mutua prece Deum rogemus, ut & ipse ignem submittat, & procul dubio ardebit.

At replicas: Versiones ejusmodi utcumque insinceras esse, tortas, obscuras, minimèque fluidas: occurrere sæpiculè vortices, penèque labyrinthos nullò filò relegendos &c. Amabo te, audi ad tria, quæ in re ipsa obijcere vidèris, brevissimam Apologiam.

Primum, sincerus ego hac in interpretatione vix non ad scrupulum fui. Hinc ortæ sunt Notæ in margine cum asteriscis frequenter obviæ, sinceritatis testes, & veritatis, claritatisque obfides. Tu verò lege, si vacat, Canonem 5, distinct. 9. qui incipit *Ego solis*: vel si facti Juris corpus minus notum, & nedum fortè ad manus est, epistolam S. Augustini 10. lege, ex qua Canoniste assumptus est. Ibi disces in versione libri præter libri authorem tres esse, lectorem, Typographum, & interpretem. Jam pone, occurrere, quod offendar: tunc cum sapientissimo Præsule Hipponensi optimè sic dices: vel hic codex est mendosus culpa Typographi; vel Interpres non intellexit authorem; vel ego non intelligo interpretem. *Vel mendosum esse codicem*, Augustini sententia est, *vel Interpretem non affectum esse, quod dictum est, vel me minimè intellexisse non ambigam*. Optimè igitur *hanc veniam petimusque damusque vicissim*, & siquid erratum est, quamdiu licet, partimur. Quanquam non inficior, impingere pronissimum est interpreti. Nam nisi assidue attentissimus sit, facilè ex *Monja Mona*, id est, ex Moniali simiam faciet; fecitque herclè nonnemo non sine risu. Alius paulo minus ridiculè verba Hispana: *Huella, y rastro* lignem, & rastrum dixit, vestigia, & vestigiorum tractum dicturus, si bene cogitasset. Et non ita pridem versor aliàs laudatus Hispanum Terliz, *laborem spiritualem, ein geistliche Arbeit* interpretatus est, initiatis, *Canonizatisque* textorum careis. Nempe reconditi genii est Hispanorum sermo: non adeò simpliciter, ut Helvetis lignem lignem, & scapham schapham dicunt: & Vocabularia infida sunt, plerumque & manca; neque in obscuris semper licet divinare, & felicem esse. Quamobrem siquid Interpreti minus cauto in opere longiori, ubi planè necesse est obrepere somnum, excidat (nec ego me eximium hic per omnia fecerim) ignoscendum puto; & illud Poëta pronuntiatum impendit mihi probatur:

*Ubi plura nitent in carmine, non ego paucis
Offendar maculis, quas aut incuria fudit
Aut humana parùm cavit natura.*

Aug. Epist.
10. ad Hie-
ron. Can.
Ego solis
distinct. 9.
Martial.
lib. 2. Epig.
8. ad lecto-
rem.

Cæsar.
Udin. in
præfat. de
los refrance

Horat. in
art. vers.
351.

At sæpe (secundo loco ingeris) absurda aliqua, contorta, & quasi fune tracta recurrunt. Credo. Et profectò hic rhombus. In Gratiano alterum canonem legamus item ex S. Augustino desumptum. Audi, & nota verba. *Habebet omnis lingua sua quadam propria genera locutionum, quæ eum in aliam linguam transferuntur, videntur absurda*. Can. locutio, dist. 38. Audistin? *Videntur absurda*, & fortè non sunt. Quid autem consilii, ut neque absurda videantur? si bonus es, ne tibi videantur absurda, tu tibi consule, & facilè potes. Mihi verò, postquam olim silvam hanc altius ingressus fui, sæpissimè occinui illud:

*Nec verbum verbo curabis reddere fidus
Interpres: nec desilies imitator in arctum &c.*

Aug. de
verâ reli-
gione cap.
49. & 50.
Can. locutio
dist. 38.

Horat. in
art. v. 133

Hanc legem si neglexeris, quidquid verteris, non solum absurdum videbitur, sed & erit. Verumtamen quemadmodum non inhærendum verbo, sic non recedendum à sensu. Atqui, quod difficultatem auget, senta Hispanis multa, verba pauciora, sed gravia, ponderosa, & non rarè sesquipedalia. Omnis dictio rotunda sine ansa, & cohærentia: omnis periodus absolutè incipiens: *Interjectiones*, & copulæ sensuum rarissima; aut certè semper eadem; nec licet indignari identidem recurrentibus. Præterea *verba*, eaque utcumque in *activa conjugatione* quasi Reges sunt, aut saltem ut *Grandes*: semper præcedunt in dictione, & *nomina* sicut vulgus, & subditos post se habent; quibus miscentur *Gerundia*, & *infinitivi*, & *incisa* pene infinita, & innumera. Atque adeò verbum verbo substituere non *Dii*, non *homines*, non *concessere columna*. Contrà æquale erit piaculum, si quis ita procul à verbis recedet, ut neque sensum teneat. Itaque sinceritatis, fidelitatisque primæ est, authoris animum sequi: qua in re, ut dixi, pene ad scrupulum adhæsi. Potrò non sensum duntaxat authoris sed & genium quodammodo sectari debet Interpres. Explico me in nostro negotio. Illustrissimus author noster singularis ingenii, & eruditionis profus incomparabilis vir plurima, imò omnia non eruditè solum, sed & solidè dixit, & firmiter, orator verè Evangelicus Gravis, amicus veritatis, inimicus phaleratum; & quod rarum est, tam humilis, quam doctus, quamquam planè doctissimus. Igitur genius illius in dicendo est simplex, sincerus, in affectatus, & in summa sanctus. Ab hoc ergo illicò recedis, si tibi plusculum ornatus gratiâ, & ut pueris placeas, licere facis. Exempla

[c]

ponam,

Dissertatiuncula Interpretis ad Lectorem.

ponam, dicit Barzia alicubi: *Fezabel à canibus devorata est, & alie formosissima quæque hujus mundi mulieres à vermibus.* Sin ego hic altius tollere volens dixerò: *Fezabel Regia illa pellex tandem voracissimos canes amasios nacta est; alia verò quotquot fuere mundana Veneres, procacis pulchritudinis Helena, miracula SPECIOSITATIS mordacibus vermibus in ore, & amore fuerunt: nunquid idem sensus, sed diversissimus genius? Si ille simpliciter, sed strictim interrogat: ubi nunc earum pulchritudo, ubi amabilitas? Ego verò ad singula digressus ita exaggerem: Ubi nunc ille oris nitor? ubi oculorum sidera? ubi labiorum coralina? ubi purpura genarum? ebur frontis? ubi alia amoris irritamenta? Nunquid à genio Barzia descisco? Si, quem ille hominem luxurià obsecrænum, aut ingluive immundum compellat, ego continuò dicam suam Sabellicum, & infrunitum Epicuri de grege porcum: si, quæ ipsi distincta illa notatur Uxor Putiphathis mihi meretrix incesta Canopi, immunditiæ cloaca, & spurcitiæ sentina audiatur: profectò illi Evangelicus, mihi verò satyricus dicendi genius erit: & verendum præcipuè, ut dicto à Barzia die dirius vapularem.*

Sed tertium in me telum torques, & instas: hac ratione dictio languet, inquis, versio inelegans, indifferta, clumbis, & exsanguis est; non fluit, non vivit, minúsque delectat. O bone! *Ad populum phalaras.* Tu nempe plantas arbores propter mera folia? At nos, ut à Salviano audisti, *in scriptiunculis nostris non lenocinia esse volumus.* Legamus hic tertium ex Gratiano canonem, & divum Hieronymum Interpretum facile Regem, in eo audiamus: *Ecclesiastica interpretatio, inquit ille in calce epistolæ ad Pammachium, etiamsi habet eloquii venustatem, dissimulare eam debet, & fugere, ut non otiosis philosophorum scholæ, paucisque discipulis, sed universo loquatur hominum generi.* Hæc invenies in Can. 15. dist. 38. Stridonensis verò Ecclesiæ Doctor me tibi eloquentiam sectanti potro candidè excusat: *Eloquentiam, inquit, quam pro Christo in Cicerone contempsit, in parvulis (qualis ego) ne requireras.* Denique ego rem, & sensa Barzia aperire tibi volui, ea, qua maxima potui, claritate; tu modò optionem habes; si ad concionem inde dicere quid voles, ea arte, ingenio, & genio dicere poteris, quo bonum tibi videtur. *Stamina tibi, inquit alibi divus Hieronymus, atque subegmina, & licia præparabo: in pulcherrimam vestem ipse conficito.* Et siquidem eloquentior fueris Authore, & Interprete, non est quod à nobis eatenus requiras ex te ipso dives. Sin verò infacundior es, æquè non est cur exprobres. Non is est Doctor Josephus de Barzia, ut ampullis ludat: non verborum vanitate sibi plausum sed rei veritate aliis planctum mover.

Atque hic ego tibi, Germane lector, *Epistolam ejus exhortatoriam* impensè commendo. Tormentum ea est, & aries ad evertendam funditus illam vanæ eloquentiæ arcem. Ego sincerè eam reddidi, & planè, verbisque, ut potui, purè putè Germanis. Quod & aliàs pro viribus observavi. Mirum in modum complures sibi placent, & tum demum Cicerones Germanos se existimant, si nescio quæ verba consarciantur ex Gallia, Italiæ corrupto fonte fluentia. Phrasæ semigermanæ, semigallicæ, & revera plusquam femibarbaræ etiam in ipsis sacris rostris obtinent. *Avangieren / trainieren / observieren / penetriieren / façon, jalousie, basta, torto,* & id genus innumera in sermonem Germanum turmatim irrepsere: Et delectant ista nugæ, tametsi non intelliguntur, & novo in eis interprete opus. Ego Germanus simplex talos à vertice purus ad imos dico cum Lipsio:

Just. Lips.
P. 1, cent.
3. epist. 298

*Non hic Galle tuas, tuas lere,
Tuas Itale non repose voces
Nostra hæc fabula, scena tota nostra est.
Ite exotica verba.*

Ultima egestas aliqua intrusit in offensâ claritate vix declinanda; notata tamen sunt, & quasi stigmatica erubescunt. Quod si tamen his omnibus desuper habitis fluidiorem, magisque compositum stylum exigas, possum aliâ viâ me tibi putgare, & temporis angustias causari. Annum non omnino integrum, eumque variis negotiis, totum quandoque hominem occupantibus intricatum huic versioni insumpsi. Impatiens quorundam totius Barziæ desiderium Bibliopolam, & ille me urgebat, stimulabarque. Accipe instantiam à simili (si tamen *parva licet componere magnis*) Urget me frater *Sissinius*, inquit Divus Hieronymus, *incompta, & improbita transmittere: UT NON DICAM EMENDANDI, SED NE RELEGENDI QUIDEM HABEAM FACULTATEM.* Ille festinat in opus suum: *nos in nostro opere minus facimus, dum eruditio incassum vertitur &c.* Hæc potes legere, sis vis, & ignoscere. Jam verò accipe omnium exculationum, & objectionum peremptoriam. Cultior Interpres esse nec potui, nec volui. *Ego palam locutus sum mundo, & in occulto locutus sum nihil.* Hæc Christi Verba Didacus Nifenus Concionator Hispanus Madritensis in Monasterio & ordine S. Basilii, Barziæ nostro in multis, præsertim in usu scripturæ sacræ haud multum absimilis, dimidiò tamen sæculò vetustior, ita interpretatur, & in se transfert: Ego ita locutus sum, ut me omnes intellexerint: & quoniam in verbis non sum curiosus, & more illorum, qui linguam aliquam non probè callent, non raro syllabas prætermitto, idcirca & hic de verbo Divini Magistri liceat mihi unam literam præterire: *Scripti clarè, dixi clarè, vetèrque dico, & in OCCULTO locutus sum nihil. Clarum, & intelligibilem esse mea insignia sunt.* Ita ille, ita ego. At de his satis.

Hieron.
Proem. in
3. comment
in
Zachar.

Joan. 18.

Dieg. Nif.
sen. Proem.
ad lector.
tom. 1.
quadragel.

Drexel. in
Aurifod.
P. 1. cap. 7.

Cæterum similitudines, quas author, novus hercè eatenus Chryostomus, identidem inducit, in margine notatas volui in tuam gratiam adjecto insuper earum post finem indice. Serviet hæc industria tibi plurimis viis, confido, & singulariè juvabit memoriam.

Et ita tandem omnia habes, saltè de quibus hæcenus constat, Barziæ opera, Germane lector. Placet emere omnia? sed non unius assis liber est, inquis. Ita est: quod rarum carum. At à Drexelio accipe consilium emendis, legendisque libris protus saluberrimum. *Unicum, inquit apud illum Eulogius, amittamus symposium, & noster est liber.* Interim fave, pro me Deum ota, & Vale.

PRIVILEGIUM